

Brytyjsko-ukraińskie partnerstwo

Przemysław Biskup, Maria Piechowska

Współpraca brytyjsko-ukraińska jest wypadkową polityki obronnej Ukrainy oraz postrzegania przez Zjednoczone Królestwo Rosji jako najpoważniejszego bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa własnego i Europy. Odparcie agresji przez Ukrainę stało się dla Wielkiej Brytanii kluczowym warunkiem powstrzymania Rosji, a brytyjskie wsparcie jest istotnym elementem pomocy międzynarodowej dla ukraińskiego wysiłku wojennego. Kamieniem milowym dwustronnej współpracy stał się zawarty w styczniu br. Traktat o stuletnim partnerstwie.

Zjednoczone Królestwo uważa, że agresywne działania podejmowane przez Rosję od 2014 r. stały się punktem zwrotnym dla bezpieczeństwa kontynentu. Ta ocena przełożyła się na politykę wsparcia Ukrainy, m.in. [szkolenia ukraińskich żołnierzy w latach 2015–2022](#) (operacja „Orbital”) czy stanowczą [reakcję na atak chemiczny w Salisbury](#) w 2018 r. W [strategiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa](#) (2021–2023) oraz w [Strategicznym przeglądzie obronnym](#) z br. rosyjska okupacja Krymu i działania zbrojne uznano za „ataki na bezpieczeństwo Europy”. Podejście to wynika z realistycznej oceny przez Zjednoczone Królestwo celów polityki Władimira Putina, która dąży do zmiany architektury bezpieczeństwa i tworzy zagrożenie dla bezpieczeństwa Wielkiej Brytanii i północnej flanki NATO. Dlatego pomoc dla Ukrainy stała się ważnym komponentem brytyjskiej strategii odstraszania, tak jak obecność na wschodniej flance NATO. Ukraina jest też partnerem, którego doświadczenia bojowe wpływają na rozwój sił brytyjskich, m.in. [w zakresie wojny dronowej i cyfrowej](#). Morze Czarne zostało z kolei uznane za ważny obszar brytyjskiej rywalizacji z Rosją.

Ramy współpracy ukraińsko-brytyjskiej. W październiku 2020 r. oba państwa zawarły [Umowę o partnerstwie politycznym, wolnym handlu i partnerstwie strategicznym](#), co wynikało z potrzeby zastąpienia po brexicie umowy stowarzyszeniowej między UE a Ukrainą. Jednocześnie podpisano memorandum o kooperacji w sektorze obronnym i umowę w sprawie odbudowy ukraińskiej marynarki wojennej. Dwustronna Umowa o handlu cyfrowym z 2023 r. usprawniła m.in. transgraniczne przepływy danych

i współpracę w zakresie cyberbezpieczeństwa. W styczniu 2024 r. zawarta została [dwustronna Umowa o współpracy na rzecz bezpieczeństwa](#), przewidująca wieloletnie wsparcie wojskowe, współpracę wywiadowczą i zbrojeniową. Wielka Brytania zobowiązała się w niej do przeznaczania na obronę Ukrainy co najmniej 3 mld funtów rocznie do 2031 r. i do dalszego wsparcia „tak długo jak będzie to konieczne”. Umowa poprzedziła [podpisanie podobnych dokumentów przez inne państwa](#) (w tym Polskę w br.).

Zwieńczeniem dotychczasowej współpracy brytyjsko-ukraińskiej jest Traktat o stuletnim partnerstwie między Ukrainą a Wielką Brytanią, podpisany w styczniu br. i ratyfikowany przez ukraińską Radę Najwyższą 17 września br. (w Zjednoczonym Królestwie ratyfikacja wciąż trwa). Ma on charakter ramowy, a jego 14 artykułów obejmuje kwestie współpracy w zakresie bezpieczeństwa i obrony, rozwoju infrastruktury wojskowej na Ukrainie, interoperacyjności z NATO i współpracy w zakresie [bezpieczeństwa na Morzu Czarnym](#), a także energii, wymiaru sprawiedliwości i migracji oraz budowy więzi społeczno-kulturowych.

Miejsce Ukrainy w strategii brytyjskiej. Z brytyjskiego punktu widzenia pomoc dla Ukrainy jest odpowiedzią na wrogie działania Rosji i elementem budowania własnej pozycji na arenie europejskiej i globalnej po brexicie. Od 2021 r. Zjednoczone Królestwo jest [w ścisłej czołówce donatorów pomocy dla Ukrainy](#) (łącznie o wartości ok. 22 mld funtów). Było też jednym z pierwszych państw, które dostarczały Ukrainie broń produkcji zachodniej (np. czołgi Challenger i pociski Storm Shadow), prowadziły

szkolenia wojskowe (na jego terytorium w ramach operacji „Interflex” brytyjscy i sojusznicy instruktorzy przeszkolili ponad 56 tys. ukraińskich żołnierzy), a także wspierały rozbudowę na lądzie i morzu. Wielka Brytania koordynuje ponadto międzynarodowe koalicje zadaniowe, m.in. wspierające obronę powietrzną Ukrainy, jej bezpieczeństwo morskie (z Norwegią) i produkcję dronów (z Łotwą) oraz zorganizowała misje handlowe i na rzecz odbudowy. Wartość brytyjskiej pomocy humanitarnej od 2022 r. wyniosła łącznie ok. 1 mld funtów. Zjednoczone Królestwo wspiera Ukrainę dyplomatycznie, stara się blokować na forum międzynarodowym uznanie rosyjskich aneksji i wzywa do pociągnięcia Rosji do odpowiedzialności. Wielka Brytania jednoznacznie popiera członkostwo Ukrainy w NATO jako ostateczną gwarancję bezpieczeństwa tego państwa i pokoju w Europie. Podczas pierwszego po brexicie szczytu obu państw (w maju 2025 r.) zawarto [porozumienie o unijno-brytyjskim partnerstwie strategicznym](#), w którym strony potwierdziły koordynację wsparcia Ukrainy, zbrojeń w ramach unijnego instrumentu [SAFE](#) i polityki sankcyjnej wobec Rosji.

Rola Wielkiej Brytanii w polityce Ukrainy. Wielka Brytania stała się od 2022 r. jednym z najbardziej konsekwentnych partnerów Ukrainy w obszarze politycznym i militarnym, co kontrastowało z niestabilnym i warunkowym wsparciem USA. Specjalną rolę Zjednoczonego Królestwa Ukraina wskazała już w swoich strategiach [bezpieczeństwa narodowego](#) (2020 r.) i [polityki zagranicznej](#) (2021 r.), gdzie państwo to wymieniono w grupie partnerów strategicznych razem z USA, Kanadą, Francją i Niemcami. Jednak dopiero po rosyjskiej inwazji w 2022 r. stało się ono realnie jednym z najważniejszych ukraińskich partnerów. Wielka Brytania odgrywa rolę inicjatora i koordynatora działań państw zachodnich, które mają na celu wsparcie Ukrainy. Obecnie do najważniejszych, z ukraińskiego punktu widzenia, projektów brytyjskich należy zapoczątkowana w marcu br. razem z Francją „koalicja chętnych”. Powstała ona w reakcji na [rozmowy USA–Rosja w lutym br. w sprawie zakończenia wojny](#) i była m.in. sygnałem sprzeciwu wobec przymuszania Ukrainy do pokoju na warunkach rosyjskich. Zaangażowanie brytyjskie zapoczątkowało rozmowy na temat gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy, w tym możliwości utworzenia wojskowej misji pokojowej po przerwaniu walk. Wsparcie „koalicji chętnych” wzmacnia ukraińską pozycję negocjacyjną wobec Rosji i USA. Pośrednictwo brytyjskie było kluczowe [dla załagodzenia kryzysu w relacjach prezydentów Wołodymyra Zełenskiego i Donalda Trumpa](#), który groził wycofaniem amerykańskiego wsparcia militarnego. Co więcej, rozszerzenie po 2024 r. długoterminowych zobowiązań dwustronnych Zjednoczonego Królestwa wobec Ukrainy wywierało presję na USA, aby utrzymały one swoje zaangażowanie.

Perspektywy. Partnerstwo brytyjsko-ukraińskie podpisane na 100 lat jest sygnałem że Zjednoczone Królestwo postrzega Ukrainę jako część Zachodu w wymiarze politycznym, gospodarczym i militarnym. Jednak w Traktacie brakuje mapy drogowej osiągania założonych w porozumieniu celów. Opracowanie jasnego planu działania na najbliższe lata będzie zatem najważniejsze dla faktycznego sukcesu tego projektu.

Dla Ukrainy współpraca z Wielką Brytanią pozostanie kluczowa w zakresie wysiłku obronnego i gospodarki. W etap realizacji wchodzić będą wspólne projekty obejmujące produkcję dronów, systemów rakietowych czy okrętów. Zjednoczone Królestwo pozostanie też jednym z najważniejszych partnerów politycznych, który (inaczej niż np. USA) podziela percepcję zagrożenia ze strony Rosji i nie stwarza ryzyka porzucenia dotychczasowej strategii politycznej w zamian za korzyści gospodarcze w handlu z Rosją. Pełni też dla Ukrainy istotną rolę mediatora i łącznika z administracją amerykańską.

W wymiarze zewnętrznym przyszłość brytyjskiej polityki wobec Ukrainy będzie zależna od działań USA, z którymi Wielka Brytania 18 września br. [pogłębiła partnerstwo technologiczne](#) (wojskowo-cywilne). Bez względu na politykę Trumpa wobec Rosji współpraca z Ukrainą utrzyma wysoki priorytet w Wielkiej Brytanii, jednak w przypadku zbliżenia amerykańsko-rosyjskiego państwo to będzie się skupiać na zacieśnianiu współpracy dwustronnej z Ukrainą oraz z UE [za pośrednictwem grupy E3](#). W wymiarze wewnętrznym wyzwaniem będzie jednak spadająca waga współpracy z Ukrainą w oczach społeczeństwa brytyjskiego i w konsekwencji trudności w jej finansowaniu. Ratyfikacja Traktatu wydaje się jednak niezagrażona dzięki utrzymaniu konsensu elit politycznych – łącznie z Partią Reformy Nigela Farage’a – co do potrzeby wspierania Ukrainy.

Dla Polski współpraca brytyjsko-ukraińska ma kluczowe znaczenie z uwagi na [zbieżne rozumienie zagrożenia ze strony Rosji](#) i potrzeby stabilizacji międzynarodowej pomocy dla wysiłku obronnego Ukrainy. Status Wielkiej Brytanii jako państwa nuklearnego zwiększa znaczenie jej obecności wojskowej na wschodniej flance NATO i potencjalnego udziału w misji stabilizacyjnej w Ukrainie. Niemniej z polskiego punktu widzenia pomoc brytyjska powinna być postrzegana jako integralna część wysiłku europejskiego, w krótkiej i średniej perspektywie niezbędna do uzupełnienia potencjału unijnego. Traktat jest też dopełnieniem systemu bezpieczeństwa, który wyłania się z serii umów zawieranych przez Polskę, Ukrainę i Wielką Brytanię z innymi państwami. W przypadku Polski są to zwłaszcza [traktat z Nancy z Francją](#) i negocjowany obecnie traktat obronny z Wielką Brytanią.